

δηλονότι τοῦ τρόπου καθ' ὃν τυγχάνει κατεσκευασμένος ὁ ἴστος τὸν ὁποῖον κατεργάζεται ἡ φυτικὴ δύναμις, ζήτημα, ὅπερ πρὸ χρόνων ἰκανῶν λελυμένον ὑπὸ τῆς χημείας τυγχάνει.

Ἀναμφιβόλως, τὰ φυτικὰ εἶδη, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων κατὰ τὴν γνώμην τῶν βοτανολόγων ἀνέρχεται εἰς 200,000, προσλαμβάνουσι διαδοχικῶς τὰς μᾶλλον παραδόξους ὀργανικὰς παραλλαγὰς, παραλλαγὰς ὕψων καὶ ιδιοτήτων. Τινὰ τῶν φυτῶν τούτων κολοσσιαίως προσλαμβάνουσι διαστάσεις, ἄλλα δὲ ἕνεκα τοῦ μικροσκοπικοῦ σχήματος αὐτῶν, διαφεύγουσι σχεδὸν τὴν ὄρασιν, ἀμφοτέρω ὅμως ἔχουσι τὸ κοινόν: «τὴν ἀπόλυτον δηλονότι μοιότητα τῆς χημικῆς συστάσεως». Ἡ ἀτελευτήτος αὕτη ὁμοιότης, ἥτις ταράσσει τὴν ἡμετέραν διάνοιαν, δὲν ὑφίσταται εἰμὴ κατ' ἐπιφάνειαν. Πάντα τὰ φυτὰ ἄνευ ἐξαιρέσεως, ἀπὸ τοῦ κένδρου μέχρι τοῦ ὑσώπου, καὶ ἀπὸ τοῦ σίτου μέχρι τοῦ κωνείου, ὑποβάλλόμενα εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ χημικοῦ κυπέλλου ἐξέτασιν ἀποδείκνυνται ὡς ἐκ τῶν αὐτῶν συνιστάμενα οὐσίω.

Ἐὰν τὰ φυτὰ ταῦτα διαφέρωσιν ἀπ' ἀλλήλων, τοῦτο ἀποδοτέον οὐχὶ εἰς τὴν φύσιν ἢ εἰς τὴν προέλευσιν τῶν στοιχείων, ἀτινα ἀπαρτιζοῦσι ταῦτα, ἀλλ' ἀποδοτέον τοῦτο εἰς τὴν ταξινόμησιν τῶν στοιχείων τούτων, εἰς τὰς μεταξὺ αὐτῶν σχετικὰς ἀναλογίας, εἰς τὸν τρόπον τῆς κατατάξεως αὐτῶν.

Σμικρότατος ἀριθμὸς γραμμάτων, διὰ τῶν ποικίλων καὶ ἀναριθμητῶν συνενώσεων αὐτῶν, ἐξαρκεῖ πρὸς παραγωγὴν ὅλων τῶν λέξεων τῆς πλουσιωτάτης τῶν γλωσσῶν, ἐκάστη τῶν ὁποίων κέκτηται τὴν ἰδιάζουσαν αὐτῆς ἔνοιαν, κέκτηται τὴν ἀξίαν αὐτῆς, παράγει ἰδιάζοντα ἦχον, παρουσιάζει τέλος, ἐπιτραπήτω μοι ἢ ἐκφρασις, ἰδίαν φυσιογνωμίαν.

Οἱ ἐπτὰ ἦχοι τῆς μουσικῆς κλίμακος τοῦ κλειδοκυμβάλου ἐξαρκοῦσι διὰ τῆς ἀτελευτήτου μεταλλαγῆς τῶν σχετικῶν αὐτῶν συνενώσεων πρὸς παραγωγὴν τῶν ἀναριθμητῶν μουσικῶν ἀριστουργημάτων, ἀπὸ τῶν πτωχῶν κατὰ τὴν φαντασίαν καὶ μονοτόνων ραψωδιῶν τῶν βαρβάρων λαῶν, μέχρι τῶν σοφωτάτων καὶ ὑψητείδων τοῦ Mozart ἢ τοῦ Beethoven ἔμπνεύσεως.

Ὑπολείπεται λοιπὸν νὰ μάθωμεν τίνα εἶνε τὰ ἀρχικὰ ταῦτα στοιχεία, εἰς τὰ ὁποῖα δέον τις παντοτε νὰ προσφεύγῃ, ὡσάκις ἀναζητεῖ τὴν ἐξηγήσιν τῆς μυστηριώδους φυτικῆς ἐργασίας. Τὸ ὕδωρ ἀποτελεῖται ἐξ ὀξυγόνου (O) καὶ ὑδρογόνου (H). Ὁ ἀήρ ἀπὸ ἀζωτον (AZ) καὶ ὀξυγόνον (O). Τὸ μαγειρικὸν ἄλας ἐκ χλωρίου (Cl) καὶ νατρίου (N). Τίνα λοιπὸν τὰ ἀποτελοῦντα φυτικὴν τινὰ οὐσίαν συστατικὰ; Ὁ ἀριθμὸς τούτων, ἀπαντῶσιν οἱ χημικοὶ, ἀνέρχεται ἀκριβῶς εἰς τεσσαρακαίδεκα, τὰ ἀκόλουθα. Ἀνθραξ, ὑδρογόνον, ὀξυγόνον, ἀζωτον, θεῖον, φωσφορικὸν ὀξύ, χλωρίον, σίδηρον, μαγγάνιον, μαγνησίον, ἄσβεστος, νάτριον, κάλιον καὶ σίδηρος.

Τὰ τεσσαρακαίδεκα ταῦτα στοιχεία οὐδέποτε ἀποχωρίζονται ἀλλήλων, ἀλλ' ἀνευρίσκει τις ταῦτα εἰς πάντα ἀδιαφόρως τὰ φυτὰ, τῶν ὁποίων ἀποτελοῦσι τὴν κυρίως καὶ ἀναγκαίαν σύστασιν. Ἐπαναλαμβάνομεν ἅπαξ ἔτι ὅτι,

αἱ μεταξὺ τῶν φυτῶν παρατηρούμεναι διαφοραὶ, διαφοραὶ τοσούτω σημαντικαί, ὥστε εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν, εἰς τὴν οἰκογένειαν, ὑποθέσωμεν, τῶν στρουχνοειδῶν, παρὰ φυτοῖς χρησίμοις πρὸς τροφήν, ὡς π. χ. τὰ γεώμηλα, δύναται τις νὰ ἀνεύρῃ φυτὰ δηλητηριώδη, καθὼς, λόγου χάριν, ἡ Belladone, αἱ διαφοραὶ, λέγομεν, αὐταὶ ἀποδοτέαι οὐχὶ εἰς τὴν φύσιν τῶν ἀποτελούντων τὰ φυτὰ ταῦτα συστατικῶν, ἀλλ' εἰς τὴν ἀνάλογον δι' ἕκαστον φυτὸν κατὰταξιν τῶν ἀποτελούντων αὐτὸ στοιχείων, εἰς τὸν ρυθμὸν τοῦτέστι τῆς κατατάξεως τῶν ἀτόμων. Ἴδου λοιπὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἡ ἀνάλυσις δείκνυσιν ἡμῖν, καὶ ἐξ οὗ συμπεραίνομεν ὅτι ἡ σύνθεσις εἶνε πραγματοποιήσιμος.

Συμμορφούμενοι πρὸς τὰς περιστάσεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἡ φύσις ἐνεργεῖ, δυνάμεθα νὰ κατασκευάσωμεν τὰ διάφορα τῶν φυτῶν εἶδη, ἀφοῦ γινώσκωμεν τὰ ἐξ ὧν ταῦτα ἀποτελοῦνται στοιχεῖα, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καθ' ὃν δυνάμεθα νὰ κατασκευάσωμεν τεχνητῶς ὕδωρ διὰ τοῦ συνδυασμοῦ ὑδρογόνου καὶ ὀξυγόνου, καθὼς ἐπίσης δυνάμεθα νὰ κατασκευάσωμεν τεχνητῶς τὸν ὄν ἀναπνεόμεν ἀέρα, διὰ τῆς μίξεως τοῦ ὀξυγόνου καὶ ἀζώτου, καθὼς τέλος δυνάμεθα διὰ τῆς συνενώσεως τοῦ χλωρίου καὶ νατρίου νὰ παραγάγωμεν τεχνητῶς τὸ μαγειρικὸν ἄλας.

Οὐδὲν κατὰ συνέπειαν ὑπολείπεται εἰμὴ νὰ θέσωμεν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν φυτῶν μίγματα δυνάμεθα νὰ ἀπορροφηθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀποτελούντων τὰ φυτὰ ταῦτα τεσσαρωνκαίδεκα στοιχείων καὶ νὰ ἀφήσωμεν νὰ τεθῶσιν αἱ δυνάμεις αὐτῶν εἰς ἐνέργειαν. Τοιοῦτον εἶνε τὸ θεμελιώδες πείραμα, ὅπερ πρὸ χρόνων ἐξέθηκεν ὁ σοφὸς ἀποβάς, τότε δὲ ἀπλοῦς φοιτητῆς τυγχάνων, κ. Georges Ville, θριαμβευτικῶς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἐπιτυχῶν, μετὰ ὑπερανθρώπου, ἐννοεῖται, προσπαθείας. Ἐν τῷ προσεχεῖ τοῦ «Προμηθεύς» φύλλῳ θέλομεν ἐπανέλθει εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅπερ θὰ ἐξετάσωμεν ἐν τε τῇ θεωρίᾳ καὶ ἐν τῇ πράξει.

Ἐν Παρίσις τῇ 5. Σεπτεμβρίου.

ΑΝΑΠΛΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ ΑΝΑΠΛΑΣΤΙΚΗ ΑΡΕΤΗ

Κατὰ τὸν πολὺν Ἑρνέστον Haeckel «ἐν ταῖς ἐπιστημονικαῖς διαμάχαις οὐδὲν ἄλλο συμβάλλεται μᾶλλον πρὸς τὴν κατανόησιν τῶν πραγμάτων, οὐδὲν ἄλλο διαφωτίζει κάλλιον τὰς συγκεχυμένας καὶ σκοτεινάς ιδέας, ἢ τὸ ἀντιδιελεῖν καθαρῶτατα καὶ ὡς ἐν πλήρει φωτὶ τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τῶν ἐναντίων θεωριῶν» (1). Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γνώμης ταύτης ἡμεῖς οἱ ἐν μεταφράσεσιν ἐκθέτες ἐν τῷ **Προμηθεῖ** (2) τὰς περὶ ψυχῆς θεωρίας τοῦ Voltaire καὶ τῆς νεωτέρας Ἐπιστήμης, θεωρίας, ἃς ἀποκαλοῦσι τινες **ὕλιστι-**

(1) Βλ. Les preuves du transformisme σελ. 15. τῆς β' ἐκδ. τῆς μεταφρ. τοῦ Soury.

(2) Βλ. ἀριθ. 39—42.

κάς, — ἐπὶ τῇ βάσει, λέγομεν, τῆς γνώμης ταύτης ἐκθώμεν ἡμεῖς κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς θεωρίας ἐκείνας διδάγματα τινὰ λεγόμενα **πνευματιστικά**, ἵνα καὶ ἐκ τῆς ἀπλῆς ἀντιπαραστάσεως δυνῆθῃ ὁ ἀναγνώστης νὰ κρίνῃ περὶ τῆς εὐπροσωπίας τοῦ λεγομένου **πνευματισμοῦ** ἢ τοῦ λεγομένου **ὕλισμοῦ**.

Τοιαῦτα **πνευματιστικά** περὶ ψυχῆς διδάγματα ἠδυνάμεθα ἡμεῖς πολλὰ ν' ἀλιεῦσωμεν, μάλιστα δ' ἐν ταῖς **Ψυχολογικαῖς Μελέταις** τοῦ κ. Ἰ. Σκαλτσούνη, τῷ ἀκενώτῳ τούτῳ πάσης λογικῆς καὶ ἠθικῆς ἀτοπίας ταμειῶ (1), ἀλλ' ὅμως ἐν τῷ παρόντι ἀκούμεθα ἀναγράφοντες **ἀναπλαστικὴν** τινὰ διδασκαλίαν, συνδεδεμένην αἰσιῶς μετὰ νέας τινὸς **ἀναπλαστικῆς** ἀρετῆς.

Κατὰ τὴν «Ἀναπλάσιν» λοιπὸν τῆς 15. Μαΐου (σελ. 991) ἡ ψυχὴ εἶνε «πνεῦμα παντεπίσκοπον (sic) **πάσης κινήσεως κινήτικώτερον** καὶ χωροῦν διὰ πάντων, — **ἀτμός τῆς δυνάμεως** τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπόρροια τῆς δόξης αὐτοῦ, — ἀπαύγασμα τοῦ αἰδίου φωτός καὶ **κάτοπτρον τῆς ἐνεργείας** τοῦ Θεοῦ».

Αὕτη εἶνε ἡ **πνευματιστικὴ καὶ ἀναπλαστικὴ** περὶ ψυχῆς διδασκαλία! Ὁ νοῶν αὐτὴν νοεῖτω! Νοεῖτω δὲ καὶ ὅτι ἡ **κίνησις** εἶνε **κινήτικόν τι**, ἀφ' οὗ ἡ ψυχὴ εἶνε **πάσης κινήσεως κινήτικώτερον**, νοεῖτω καὶ τὸν **ἀτμόν τῆς δυνάμεως** (ἡμεῖς ἐγινώσκομεν μέχρι τοῦδε μόνον **δύναμιν ἀτμοῦ**), νοεῖτω τέλος καὶ τῆς **ἐνεργείας τὸ κάτοπτρον**. Ἡμεῖς ἐκ πάντων τούτων καὶ τῶν τοιούτων ὑπερφυσικῶν εἰδώλων καὶ ἰνδαλμάτων ἐσχηματίσαμεν καὶ ἔχομεν τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἄλλην, ὑψηλοτέραν διάνοιαν κέκτηνται πάντως κατὰ θεῖαν τινὰ μοῖραν οἱ λεγόμενοι **πνευματισταί**, καὶ διὰ τοῦτο οἱ κοινοὶ τῶν θνητῶν, οἱ καλούμενοι **ὕλισταί**, ἀδυνατοῦσι φυσικῶ τῷ λόγῳ ν' ἀναρριχηθῶσι μέχρι τοῦ ὕψους τοῦ πελωρίου ἐκείνων! Ἐνεκα δὲ τούτου δὲν τολμῶμεν ἡμεῖς καὶ νὰ ἐρωτήσωμεν τοὺς αἰθεροβάμονας ἐκείνους τῆς διανοίας αὐτοῦ πόθεν ἐπληροφορήθησαν τὰ νέα ταῦτα Ἑλευσίνια μυστήρια. Ἐκ τῆς ἡμετέρας δ' ὅμως ἀτολμίας δὲν ἔπεται βεβαίως ὅτι ὀφείλουσιν αὐτοὶ νὰ τηρῶσι περὶ τούτου σιγὴν.

Ἄλλ' ἐν τῷ εἰρημένῳ τῆς «Ἀναπλάσεως» φύλλῳ νέα **ἀναπλαστικὴ ἀρετὴ** ἀνέτειλε καὶ ἐξέλαμψεν ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐκτεθείσης περινενομημένης περὶ ψυχῆς διδασκαλίας, ἡ εὐγενεστάτη **λογοκλοπία!** Καὶ τοῦ δεινοτάτου δὲ τούτου ἠθικοῦ ἀνοσιουργήματος ἔνοχος ἐγένετο διευ-

θυντῆς ἑλληνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου, ὁ ἐν Σουλινᾷ ἀξιότιμος κ. Ἀλέξ. Καραμεσίνης, ὁ συγγραφεὺς τοῦ πνευματιστικοῦ περὶ ψυχῆς καὶ ἀνθρώπου ἐν γένει ἄρθρου! Πεποιθήμεν ὅτι ὁ **πνευματιστῆς** οὗτος διευθυντῆς, διδάσκων τοὺς Δίσωπείους μύθους, θὰ παραλείπῃ τοῦλάχιστον τὸν ἐπιγραφόμενον **Κολοιδὸς καὶ Γλαυξ** ἢ ἄλλως **Κολοιδὸς καὶ Ὅρνεις!** (1).

Ἀναγινώσκομεν ἐν τῷ εἰρημένῳ φύλλῳ τῆς «Ἀναπλάσεως» (σελ. 991) ὡς **Καραμεσίνεια** δῆθεν ἐπη τὰ ἐξῆς ἀλλότρια κολοιοῦ πτερά:

«Ἐάν τις ὕλιστῆς, διότι οἱ ὕλισται οὕτω φρονοῦσιν, ἤθελέ μοι (2) εἶπει ὅτι ἡ ψυχὴ ὁμοιάζει μὲ τὸ φῶς τοῦ λύχνου ἢ τὴν ἐναρμόνιον λύραν, καθόσον ἀποφαίνεται «ὅταν ἡ φλόξ καταφάγῃ τὴν ὕλην καὶ ὁ λύχνος σβεσθῇ, τὸ φῶς τί γίνεται; ἢ ὅταν αἱ χορδαὶ τῆς λύρας διακοπῶσιν ὁ ἦχος τί γίνεται;» **ἩΘΕΛΟΝ ΑΠΟΚΡΙΘΗ** (3) ἡ ψυχὴ, **ὦ ὕλιστά** (4), δὲν εἶνε τὸ φῶς τοῦ λύχνου, ἀλλὰ τὸ ἀθάνατον ὄμμα τὸ βλέπον τὸν φέγγοντα λύχνον καὶ διατηροῦν τὸ βλέμμα καὶ σβεσθέντος τοῦ λύχνου ἡ ψυχὴ, **ὦ ὕλιστά** (5), δὲν εἶνε ὁ ἦχος τῆς λύρας, ἀλλ' ὁ θεῖος δάκτυλος, ὁ κρούων αὐτὴν καὶ μετὰ τὴν διακοπὴν τῆς διατηρῶν ἔτι τὴν ἀφήν, εἶνε τὸ οὖς τὸ ἀκούον καὶ κρίνον τοὺς ἦχους τῆς καὶ διαφυλάττον τὴν ἀκοὴν καὶ θραυσθείσης τῆς λύρας.»

Παραθέντες ἤδη τὴν **Καραμεσίνειον** ταύτην μεταφυσικὴν, ἀνοιξίωμεν περιεργίας χάριν τὸ πασίγνωστον ποίημα τοῦ Ἀλφόνσου Λαμαρτίνου τὸ ἐπιγραφόμενον **La mort de Socrate** (= Ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτους), ποίημα δημοσιευθὲν τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1823. ἔτος καὶ μὴ τυχὸν ἐνθουσιῶδους ὑποδοχῆς ὡς αἱ περιάνυμοι **Ποιητικαὶ Μελέται** τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ (6). Ἐν τῷ ποιήματι τούτῳ ἀνευρίσκομεν τοὺς ἐξῆς στίχους, οὓς λέγει ὁ Κέβης πρὸς τὸν Σωκράτην:

«L'âme, dis-tu, doit vivre au delà du tombeau ;
Mais si l'âme est pour nous la lueur d'un flambeau,
Quand la flamme a des sens consumé la matière,
Quand le flambeau s'éteint, que devient la lumière?
La clarté, le flambeau, tout ensemble est détruit,
Et tout rentre à la fois dans une même nuit !
Ou si l'âme est aux sens ce qu'est à cette lyre
L'harmonieux accord que notre main en tire,
Quand le temps ou les vers en ont usé le bois,
Quand la corde rompue a crié sous nos doigts,
Et que les nerfs brisés de la lyre expirante
Sont foulés sous les pieds de la jeune bacchante,

(1) Βλ. Καρόλου Ἀλμίου Αἰσωπέϊων Μύθων Συναγωγὴν 200 — 2006.

(2) Τοῦτο τὸ μοι εἶνε περίφημον!

(3) Παρακατιὸν ὁ ἀναγνώστης θὰ ἴδῃ ὅτι λαμπρὸν καὶ τοῦτο!

(4) Οἷα περιφρόνησις!

(5) Κατεκραυνοῦθη πλέον ὁ τάλας ὕλιστῆς διὰ τῶν ἀλλεπαλήλων τούτων ἀνακραυμαστικῶν κραυγῶν τοῦ ἀξιότιμου διδασκάλου! Ἔλεος, κ. Καραμεσίνη!

(6) Βλ. Th. Mundt Literatur d. Gegenw. σελ. 382.

(1) Βλ., π. χ., σελ. 399—400, ὅπου λέγονται τὰ ἐξῆς: «**Πάντες** (sic) ἐπίστανται ὅτι τὸ ἐνοστικὸν τοῦ ζῴου διαφέρει τῆς λογικότητος καὶ ἐλευθερίας τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὅσον ἡ **στασιμότης ἀπὸ τὴν πρόοδον**, ὅσον ἡ **ἐλευθερία ἀπὸ τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν δουλείαν**, ὅσον τὸ **ἐνορώμενον ἀπειρον ἀπὸ τὸν κοχλιὸν τοῦ ὕστερου** (sic) καὶ ὅμως ὁ Λαμαρτῆς καὶ ὁ Χέκελ καὶ οἱ τούτων ὁπαδοὶ ἀγωνίζονται νὰ μᾶς πείσωσιν ὅτι ἡ οὐσία τῶν ἐνοστικῶν τοῦ **χοίρου** (sic) καὶ τῶν γενναίων αἰσθημάτων τῶν ἀφιερούτων τὴν ἰδίαν ὑπαρξίν καὶ προσωπικότητα πρὸς ἀνακούφισιν τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος ἢ πρὸς διεκδικήσιν τῶν δικαίων τῆς πατρίδος εἶνε ἡ αὐτὴ ὡς (ἢ) ἐκπορευομένη ἀπὸ τὰς ἀναγκαίας καὶ ἀναποδράστους καὶ τυφλὰς μετακινήσεις τῶν μορίων τῆς ἐγκεφαλικῆς ὕλης.»

Qu'est devenu le bruit de ces divins accords ?
Meurt-il avec la lyre? et l'âme avec le corps? . . »

Ὁ ἀναγνώστης ἐκπλήσσεται βεβαίως καὶ ὑπὸ μεγίστης καταλαμβάνεται χαρᾶς ἐθνικῆς, παρατηρῶν ὅτι δύο ἰσχυραὶ μεγαλοφύοι, ὁ Λαμαρτίνος καὶ ὁ κ. Καρραμεσίνης, οὐ μόνον μέχρι τῶν αὐτῶν ἐνοιῶν καὶ εἰκόνων ἀλλὰ καὶ μέχρι τῶν λέξεων τῶν αὐτῶν συνητήθησαν. Διότι ὀλόκληρος τῷ ὄντι ἢ μέχρι τῶν λέξεων **ΘΕΛΟΝ ΑΠΟΚΡΙΘ** περίοδος τοῦ κ. Καρραμεσίνη οὐδὲν ἄλλο φαίνεται οὔσα ἢ δολία τις μετάφρασις τῶν καταχωρισθέντων στίχων τοῦ ἔραστοῦ τῆς Graziella. Ἄλλ' ἵνα τοῦτο καὶ τῷ μὴ εἰδῶτι τὴν γλώσσαν τὴν γαλλικὴν κατὰ δὴλον καταστῆ, μεταφράζομεν **πιστότατα** ἐν λόγῳ πεζῷ τοὺς ἀνωτέρω στίχους ὡς ἐξῆς :

« Ἡ ψυχὴ, λέγεις, ὀφείλει νὰ ζῆ καὶ πέραν τοῦ τάφου· ἀλλ' ἐὰν ἡ ψυχὴ ἔχη πρὸς ἡμᾶς ὡς τῆς λαμπάδος τὸ φέγγος, ὅταν ἡ φλόξ καταναλώσῃ τὴν τῶν αἰσθήσεων ὕλην, ὅταν ἡ λαμπὰς ἀποσβεσθῆ, τί γίνεται τὸ φῶς ; Ἡ λάμψις, ἡ λαμπὰς, τὸ πᾶν συγκαταστρέφεται, καὶ τὸ πᾶν συγχρόνως εἰσδύει εἰς τὴν νύκτα τὴν αὐτὴν ! Ναι, ἂν ἡ ψυχὴ ἔχη πρὸς τὰς αἰσθήσεις ὡς πρὸς τὴν λύραν ἢ ἀρμονικὴ συμφωνία, ἢν ἡ χεὶρ ἡμῶν ἀποσπᾷ ἐξ ἐκείνης, ὅταν ὁ χρόνος ἢ οἱ σκώληκες διαφθείρωσι τὸ ξύλον αὐτῆς, ὅταν ἡ χορδὴ ραγῆ μετὰ ἡχοῦ ὑπὸ τὸν δάκτυλόν μου, ἢ ὅποταν αἱ θραυσθεῖσαι νευραὶ τῆς ἐκπνεύσεως λύρας καταπατηθῶσιν ὑπὸ τῆς βράχης τῆς νεαρᾶς, τί γίνεται ὁ ἦχος τῶν θείων ἐκείνων συμφωνιῶν ; Ἄποθνήσκει μετὰ τῆς λύρας ; Καὶ ἡ ψυχὴ μετὰ τοῦ σώματος ; . . » (*)

Ἄλλὰ προχωρήσωμεν ἀναγινώσκοντες τοῦ Λαμαρτίνου τὸ ποίημα. Μετὰ ἑκαθίδεκα ἀκριβῶς στίχους ἐκτίθεται ἢ εἰς τὸν λόγον τοῦ Κέθητος ἀπόκρισις τοῦ Σωκράτους, ἢν ὡσαύτως καταχωρίζομεν ἐν πρωτοτύπῳ τε καὶ ἐν πιστῇ ἐν λόγῳ πεζῷ μεταφράσει.

Καὶ τὸ μὲν γαλλικὸν κείμενον ἔχει ὡς ἐξῆς :

« Amis, l'âme n'est pas l'incertaine lumière
Dont le flambeau des sens ici-bas nous éclaire ;
Elle est l'œil immortel qui voit ce faible jour
Naître, grandir, baisser, renaître tour à tour,
Et qui sent hors de soi, sans en être affaiblie,
Pâlir et s'éclipser ce flambeau de la vie,
Pareille à l'œil mortel qui dans l'obscurité
Conserve le regard en perdant la clarté !

« L'âme n'est pas aux sens ce qu'est à cette lyre
L'armonieux accord que notre main en tire ;
Elle est le doigt divin qui seul la fait frémir,
L'oreille qui l'entend ou chanter ou gémir,
L'auditeur attentif, l'invisible génie
Qui juge, enchaîne, ordonne et règle l'harmonie,
Et qui des sons discords que rendent chaque sens
Forme au plaisir des dieux des concerts ravissants !
En vain la lyre meurt et le son s'évapore :
Sur ces débris muets l'oreille écoute encore ! »

Τούτων δὲ τῶν στίχων ἔστω πρόχειρος μετάφρασις ἢ ἐξῆς :

« Φίλοι, ἡ ψυχὴ δὲν εἶνε τὸ ἀβέβαιον φῶς, δι' οὗ ἡ λαμπὰς τῶν αἰσθήσεων φωτίζει ἡμᾶς ἐπὶ γῆς· ἡ ψυχὴ εἶνε τὸ ἀθάνατον ὄμμα, ὅπερ βλέπει τὴν ἀσθενῆ ἐκείνην λάμψιν ἐναλλάξ γεννωμένην, αὐξάνουσαν, ἐλαττουμένην, ἀναγεννωμένην, καὶ ἥτις αἰσθάνεται, ἀλλ' ἐκτὸς ἑαυτῆς καὶ μηδ' ὅλως ἐξασθενουμένη ἐκ τούτου, ὠχρῶσαν καὶ ἐκλείπουσαν τὴν λαμπάδα ἐκείνην τῆς ζωῆς, παρομοίως πρὸς τὸν ὀφθαλμὸν τῶν θνητῶν, ὅστις διατηρεῖ ἐν τῇ σκοτίᾳ τὸ βλέμμα, ἀποστερούμενος τοῦ φωτός !

« Δὲν ἔχει δὲ ἡ ψυχὴ πρὸς τὰς αἰσθήσεις ὅπως πρὸς τὴν λύραν ἢ ἀρμονίαν συμφωνία, ἢν ἐξάγει ἡ χεὶρ ἡμῶν ἐξ αὐτῆς· ἡ ψυχὴ εἶνε ὁ θεῖος δάκτυλος, ὅστις μόνος ποιεῖ αὐτὴν νὰ ἤχη, εἶνε τὸ οὖς, ὅπερ ἀκούει τὴν ᾠδὴν αὐτῆς ἢ τὸν στόνον, ὁ προσεκτικὸς ἀκροατῆς, τὸ ἀόρατον πνεῦμα, ὅπερ κρίνει, δεσμεύει, διατάσσει καὶ ρυθμίζει τὴν ἀρμονίαν, καὶ ὅπερ ἀπὸ τῶν διαφώνων ἤχων, οὖς ἀναπέμπει ἐκάστη αἰσθησις, σχηματίζει πρὸς τέρψιν τῶν θεῶν μαγικὰς συμφωνίας ! Μάτην ἀποθνήσκει ἡ λύρα καὶ ὁ ἦχος ἐκπνέει· ἐπὶ τούτων τῶν ἀφῶνων λειψάνων τὸ οὖς ἀκροᾶται εἰσέτι ! »

Ὁ ἀναγνώστης, φρονοῦμεν, πείθεται ὅτι καὶ ἡ δευτέρα περίοδος τοῦ κ. Καρραμεσίνη ἢ ἀπὸ τῶν λέξεων **ΘΕΛΟΝ ΑΠΟΚΡΙΘ** μέχρι τέλους οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ **παραχαρακτικὴ λογοκλοπία** τῶν τελευταίων τούτων στίχων τοῦ Λαμαρτίνου ! Ἐσκοποῦμεν δ' ἐτι νὰ καταδείξωμεν τὴν **ἀθλιότητα** τῆς παραχαράξεως, ἐσκοποῦμεν σφοδρῶς νὰ ἐπιτιμήσωμεν τῷ κ. Καρραμεσίνη ὅτι ἠξίωσε ν' ἀντιτάξῃ τὴν **ποίησιν** κατὰ τῆς **ἐπιστήμης**, ὅτι, διευθυντῆς ὢν αὐτὸς ἐλληνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου, παρέλαβεν ἐκ τοῦ Λαμαρτίνου ὅ,τι ἠδύνατο, ὡς ὁ Λαμαρτίνος, ἐκ τοῦ Πλάτωνος νὰ παραλάβῃ, ἀλλ', ἐπειδὴ ὁ λόγος ἀκρῶς ἐξ ἀνάγκης ἐμυκνύθη, παραλείπομεν ἐξ ἀνάγκης πάντα ταῦτα, ὑπομνησκοντες μόνον ἐν ἐπιλόγῳ μοῖρα τῷ ἀναγνώστῃ ὅτι τοιοῦτοι εἶνε οἱ **ἀναπλάσται** τῆς ἡμετέρας κοινωνίας, οἱ **σωτῆρες τοῦ ἔθνους**, οἱ **δικασκαλοὶ τῆς ἠθικῆς**, οἱ **μύσταί τῆς ΥΠΙΟΥΣ ἐπιστήμης** καὶ τὰ ἄλλα **μεγάλα** ὀνόματα, ἀλλὰ — **μόνον ὀνόματα ! ! !**

B.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΗΣ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΕΑΥΤΗΣ ΑΙΩΝΑ

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Ἐκτὸς τούτων φρονεῖ ὅτι ἐὰν ὁ πλανήτης διακρῶς ἔστρεφεν ἐν τῶν ἡμισφαιρίων πρὸς τὸν ἥλιον αἱ ἰσημεριναὶ ἰδίως χώραι θὰ μετεβάλλοντο εἰς ἀληθῆ θερμοστραν, ἐνθα πυκνότετοι ἀτμοὶ κυκλικῶς θὰ συνεσωρεύοντο πᾶρξ τοῦ κέντρου τῆς ἐνεργείας, ἢ δὲ κυκλοφορία θὰ ἐγένετο κατὰ διευθύνσεις ὅλως διαφόρους ἐκείνων, ἃς ὑποδεικνύει ἡ σκιαγραφία τοῦ πλανήτου.

(*) Βλ. Πλάτ. Φαῖδ. 85 Ε. 86.